

Kanton Sarajevo
Skupština Kantona Sarajevo
Admela Hodžić samostalna zastupnica u Skupštini Kantona Sarajevo

VLADA KANTONA SARAJEVO

ZASTUPNIČKA INICIJATIVA

Na osnovu čl. 106. i 213. Poslovnika Skupštine Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo”, broj: 41/12 - Drugi novi prečišćeni tekst, 15/13, 47/13, 47/15, 9/20, 48/16 i 14/20) pokrećem inicijativu prema Vladi Kantona Sarajevo da se u narednoj budžetskoj godini, odnosno vremenskom periodu smanjenog priliva sredstava, a koje se odnose na umanjeње priliva svih vrsta prihoda i zbog negativnih posljedica koje trpe privrednici KS, izvrši procentualno umanjeње primanja svima koji po bilo kojem osnovu primaju plaće i ostale naknade iz Budžeta Kantona Sarajevo, kao i onima koji ne primaju plaću iz Budžeta, ali im je osnivač u cijelost ili djelimično Kanton Sarajevo, a kako slijedi:

1. Ukupna neto primanja od 1000 do 1500 KM umanje za 5%
2. Ukupna neto primanja od 1500 do 2000 KM umanje za 10%
3. Ukupna neto primanja od 2000 do 3500 KM umanje za 15%
4. Ukupna neto primanja preko 3500 KM umanje za 20%

Procentualna umanjeња primjenjivati kvartalno uz mogućnost revidiranja odnosno ukidanja zavisno od priliva sredstava u Budžet.

Procentualna smanjenje se odnose progresivno za svaki platni razred.

Uštede sredstava koje se ostvare na ovakav način preusmjeriti u fond za pomoć privredi Kantona Sarajevo, odnosno privrednicima koji imaju smanjenje ukupnog prometa preko 40% uz uslov da nisu otpuštali radnike, kao i za programe grantova koji će biti u okviru takvih projekata objavljavani i isplaćeni privrednicima.

OBRAZLOŽENJE

Broj zaposlenika na području Kantona Sarajevo, u periodu 16.03.2020. - 30.11.2020. smanjen je za 4.205. Iako je broj otpuštenih radnika tokom trajanja stanja prirodne nesreće bio veći, zabrinjava činjenica da broj zaposlenih radnika u posljednjih nekoliko mjeseci nema očekivani rast.

Uvažavajući teško stanje u kojem su se našli sektori koji čine privrednu djelatnost, teret ove ekonomske krize trebaju u određenoj mjeri podnijeti i radnici koji platu dobivaju iz Budžeta Kantona Sarajevo.

Ovom inicijativom se želi upravo pomoći povećanju sredstava za pomoć privredi, koja bi se osigurala kroz uštede u platama zaposlenika i to da najveći teret podnesu oni radnici koji imaju visoka primanja. Uštede se ne bi odnosile na plate ispod 1.000 KM, jer je ovaj nivo plate dovoljan za vođenje osnovnog

života i ispod tog iznosa ne bi trebalo ići na smanjenja. Rastom plata, uštede bi bile značajnije iz razloga što veće plate manje učestvuju više u štednji, a manje u potrošnji. Predložene progresivne stope umanjjenja se odnose samo na određeni razred, što znači da osoba koja ima platu od 2.000 KM, imat će umanjjenje od 5% na iznos od 1.000 – 1.500 KM, te 10% na razliku od 1.500 – 2.000 KM, ukupno 75 KM.

U svrhu jednostavnijeg prikaza navedenih efekata, pripremljeno je ukupno sedam različitih scenarija, prikazanih u narednoj tabeli.

Scenarij	Iznos trenutne neto plate radnika	Prijedlog smanjenja	Nova neto plata radnika
A	1.000,00	-	1.000,00
B	1.500,00	25,00	1.475,00
C	2.000,00	75,00	1.925,00
D	2.500,00	150,00	2.350,00
E	3.000,00	225,00	2.775,00
F	3.500,00	300,00	3.200,00
G	5.000,00	450,00	4.550,00

U prvom scenariju, radnik koji zarađuje 1.000 KM ili manje neto plate, ne bi imao umanjjenje po osnovu ove mjere, tako da bi zadržao isti nivo plate. U drugom slučaju, ukoliko radnik ima platu od 1.500 KM, umanjjenje bi se izvršilo samo na razliku od 1.000 KM – 1.500 KM, tj. na iznos od 500 KM, tako da bi smanjenje na ovaj nivo plate iznosilo 25 KM. U konačnici, taj radnik bi dobio platu od 1.475 KM. U trećem slučaju, ako radnik ima platu od 2.000 KM, procentualno umanjjenje se vrši samo na razlike između platnih razreda, a ne na cjelokupni iznos. U ovom slučaju, radnik bi umjesto 2.000 KM, dobio 1.925 KM. Na osnovu istih prijedloga, kroz umanjjenja na razlike između definisanih platnih razreda, na platu od 3.000 KM, umanjjenje bi iznosilo 225 KM, na platu od 3.500 KM, umanjjenje bi iznosilo 300 KM, dok bi za platu od 5.000 KM, umanjjenje iznosilo 450 KM. Treba napomenuti, da se **umanjjenja ne bi** vršila na iznos isplaćenog toplog obroka i prijevoza, već samo za iznos ostvarene neto plate.

Novac koji bi se osigurao kroz uštede, direktno bi se usmjerio za pomoć privrednim aktivnostima na području Kantona Sarajevo u 2021. godini, tako da isti ne bi služio za tekuću budžetsku potrošnju.

Također, obzirom na činjenicu da su se rashodi po osnovu plaća i naknada državnim službenicima i namještenicima povećali za čitavih 8 procenata do kraja mjeseca septembra 2020. godine, u odnosu na prihode do kraja istog mjeseca 2019. godine, odnosno prihodi su se smanjili u odnosu na prošlu godinu ali troškovi po osnovu plaća i naknada nisu ili su se čak i povećali kao i broj radnika, zbog toga je neophodno troškove prilagoditi prihodima.

Neophodno je napraviti jedinstven program ili sistem u ovakvim situacijama kada se priliv budžeta drastično smanji u odnosu na prethodne godine, te takav program aktivirati automatski kada nastupi bilo kakav oblik krize ili recesije izazvane bilo kojim globalnim faktorom.

Općepoznato je da imamo glomazan i neučinkovit administrativni sistem koji nije zasnovan i formiran na potrebama, obimu posla i broju pružanja usluga, već je to stranački plijen koji pretrpi udar smjenom svake vladajuće strukture. Kada bismo ovu glomaznu administraciju prilagodavali broju stanovnika, samo u posljednje dvije godine procenat broja administrativnih radnika bi se smanjio minimalno za 5% dok bi se prema smanjenom prilivu sredstava smanjio i do 20%.

Uprkos svim ovim podacima u odnosu na 2019. godinu, u KS imamo 134 uposlenika više, te su i troškovi po tom osnovu veći za nešto više od 3% odnosno za oko milion KM.

Zbog toga hitno moramo pristupiti nekom racionalnijem sistemu ograničenog visinom troškova, a samim time i uposlenika kako ne bismo svakom smjenom vlasti imali novi procenat uposlenika i novi procenat troškova za manji obim pruženih usluga.

Reforma glomazne i neučinkovite administracije se mora početi provoditi kao što je to i preporukama mnogih ekspertskih analiza više puta i predloženo. Smatram da je ova pandemija svojevrsni okidač i limit poslije kojeg nećemo moći finansirati ovako glomaznu administraciju.

Jedino obrazloženje koje se daje prilikom pokušaja smanjenja plaća javnog sektora je smanjenje javne potrošnje bez da se prvo analizira smanjenje troškova i povećanje ušteda koje se planski može usmjeriti u grane privrede koje su preko 100% povećale priliv prihoda u Budžetu, a to je vrsta prihoda domaći **porezi na dobra i usluge** koji čini skoro polovinu od ukupnih prihoda. Niko o tome ne govori i takvi pokazatelji nisu dovoljni da iz Ministarstva privrede KS izade strateški dokument o razvoju i unapređenju ovog dijela privrede.

Posljednjim Javnim pozivom za isplatu dijela minimalnih plaća za mjesec april i maj se čak i iz prava za naknadu isključili ili izostavili privrednici koji u sastavu svog poslovanja imaju proizvodne pogone koji nisu vezani za promet, poslovne jedinice skladišta, zatim uprave preduzeća preko kojih se ne odvija promet kao i neke građevinske firme čiji građevinski radnici imaju odvojenu poslovnu jedinicu i nisu vezani za poslovne jedinice iz kojih se vrši prenos podataka u Poreznu upravu putem fiskalnih uređaja. Ovolika količina neznanja graniči sa zdravim razumom i nezamislivo je i nedopustivo da se ovakavo postupanje mirno posmatra. Na ovakav način nisu doprinijeli niti privrednicima niti radnicima kojima su sredstva od MMFa striktno namjenjena po jasnim kriterijima. Zbog toga je u narednom periodu veoma važno napraviti uštede u Budžetu i usmjeriti ih po unaprijed definisanim kriterijima i programima u privredu kako bismo u što skorije vrijeme vratili privredu i prihode od privrede na nivo koji će krenuti uzlaznom putanjom a samim tim i okončali vrijeme ušteda, u protivnom ćemo Kolektivne ugovore posmatrati kao obavezu koju sistem ne može podržati zbog nedostatka sredstava i to će trajati znatno duži period od perioda ušteda.

Admela Hodžić
Samostalna zastupnica u Skupštini Kantona Sarajevo
Sarajevo, 18.01.2021. godine

